

Broj 9.

LIPANJ 1921.

Godina II.

MOJ ŽIVOT. Šegrtovanje.

(Svršetak.)

Rodbina me kao svećenika ljepše primi, nego li sam očekivao, a svi mi rođaci jamčili, da će me biskup, barem iz obzira prema njima, zadržati u gradu. Sad razumijem, da još ne shvaćah zamašaj svećeničke misije, jer sam se tim glasinama radovao, kako bi se radovao mladi koncepist, koji je dodijeljen predsjedništvu, dok mu kolege moraju u provinciju. Zato sam i bio bolno iznenađen, kad mi sam biskup saopći, da me je odredio za kapelana u jednu varošicu. Ipak se brzo smislih. Zadužim se pa se preselim s majkom udovicom i dvjema sestrama u svoju prvu staciju. Pomislite sad, kako mi bude pri srcu, kad istom tu doznah, da svi moji prihodi iznose mjesečno oko 90 kruna! Bilo mi da očajam. Nije prošla sedmica dana, i ja se uvjerih, da sa svom svojom još svježom teološkom naobrazbom imam još veoma nejasan pojam o Providnosti. Odmah mi se ponudi jedna repeticija, a domalo ih je bilo toliko, da sam ih morao odbijati. Još sam bolje razumio Providnost, kad otkrih u svom župniku ne starješinu, nego vođu, ispovjednika, oca i brata. Sada sam bio i haran biskupu na imenovanju. U dušobrižničkom i privatnom radu moji su dani tekli vedri i veseli. Nije mi namjere opisati sve, što sam doživio za mog kapelanovanja. Ali hoću da pripovjedim dvije zgode, koje mi jače ostadoše utisnute u pameti.

Kad se sjetim prvog doživljaja, još me sad obuzme tronuće. Bio je u mjestu postariji gospodin, a u slabim ekonomskim

prilikama. Ja sam mu se sam ponudio, da ću mu sina, darovita dječaka, poučavati u predmetima niže gimnazije, i to bez pare nagrade. Gospodin se nešto nećkao, ali popusti. Kad mu je mali položio s dobrim uspjehom prijamni ispit za peti razred, dođe mi kući, da mi zahvali. Onda nadoveže: „Velečasni, sad morate mene poučavati. Ja sam se u ranoj mladosti upisao u framazune. Biste li bili dobri, da me pokušate uvjeriti o istinitosti katoličke vjere?“ — Srce mi zaigra, pak mu jedva izmucah: „Drage volje!“ Tumačio sam mu vjerske dogme služeći se i protestantskim izdanjem Biblije pa i bezvjerskim tekstima. Uspjeh je mogega truda bio potpun: jedne večeri zamoli me, da ga pomirim s Bogom. Pričestio se iz moje ruke, a poslije pričesti dođe u sakristiju pak pred zvonarom klekne preda mnogom, uhvati mi ruku te mi je stane cjelivati govoreć: „Vi ste mi drugi otac.“ Sam Bog znade, kako mi je bilo videći pred sobom na koljenima čovjeka, koji mi je mogao biti ocem, a dotad mi na ulici jedva odzdravljao. Stalno mi ni jedna repeticija nije bila bolje naplaćena: spasu jedne duše nema cijene!

Ali ne cvatu samo ruže u dušobrižničkoj službi: ni trnja ne manjka. Evo zato drugog doživljaja.

Sjećam se kao da je to jučer bilo. Razgovarali se ja i župnik u njegovoj blagovaonici. Službenica donese poštu, a župnik stane pregledavati pismo i novine. Kad otvori jedno pismo, probljedi. Pročitav ga do konca, dađe ga meni govoreć: — Nigdje toliko klevetanja koliko u ovoj župi. — Bilo je anonimno pismo, koje je tužilo mene i jednu žensku osobu, s kojom se nijesam skoro ni poznavao. Dobar me župnik stade miriti i uvjeravati, da ne bi on vjerovao što slična, da bi mu se tko zakleo. Tako se malo po malo i smirih. Kako je nastala ta tužba? Otkrismo, da je pismo bilo od ruke jedne udovice, koja se bila u me zagledala, a ja sam joj otkresao, što ju je išlo. Osveta „ljubavi“! Bratski sam i složno tako živio i radio sa svojim milim župnikom, kad li jednog dana pošta donese odluku biskupovu, da sam premješten na drugo, bolje mjesto. Makar da sam na ovom drugom mjestu mogao bezbrižnije živjeti, teško mi je bilo rastati se s mojim župnikom, a srce mi je plakalo za ovim poljem, gdje sam počeo raditi i gdje sam doživio toliko radosti i žalosti.

U gradu.

U gradu proživjeh deset godina. Kroz cijelo ovo vrijeme najveći dio vremena sproveo sam u crkvi, kod bolesnika i u mjesnim katoličkim društvima. Tu mi je bilo poprište. Inače nijesam imao ni široka poznanstva ni mnogo prijatelja, a to s čudnog razloga.

Čim sam prispio u grad, opazih, da su neka moja braća svećenici veoma rado viđena u kolu „gradske inteligencije“. Ovaj čas mogu mirne duše tvrditi, da sam potražio i ja to

društvo i to ne iz ambicije, nego naprosto stoga, što mi se činilo, da pripadam među njih. Makar da nijesu svi katoličkih načela, mojeg su društvenog staleža sa po prilici jednakim kulturnim niveau-om, pak kao obrazovani ljudi lijepo ćemo se snaći. Nego na moje veliko čudo naidoh na hladnoću i hotimično ignoriranje. Najviše me zaboljelo, kad se uvjerih, da jedan moj drug iz gimnazije, s kojim sam katkad zajedno prevađao klasike (ja sam bio „odlikaš“, a on srednji učenik), naprosto hini, da me ne poznaje, dok me ljubezno pozdravlja, kad se sretnemo gdje god na samu.

Najprije mi dođe pomisao: Jesam li možebiti osumnjičen s kakva nepoštena čina. Dugo me morila ova sumnja, dok mi jedan prijatelj ne odgonetne zagonetku. — Prijatelju, tebe ne vole samo zato, što si svećenik! — Ali i oni drugi su svećenici! — Eh, jesu, ali oni umješe ugoditi, pak danas svijet ne vidi u njima svećenika X. Y, nego samo gospodina X. Y, a ti sve to nijesi umio. — Lagao bih, kad bih tvrdio, da moj još neumrtveni ponos nije pretrpio jak udarac. Ta, ako mi odijelo odaje moja načela, ova su načela poštena, pa ih svjetovnjak poštuje kao svako drugo uvjerenje. Nijesam ni zagriženjak, jer mi mnogi načelni protivnici priznaše širok pogled i, kako oni to nazvaše, liberalnost. A mnogi se od tih ljudi ne mogu da pohvale, da su se žrtvovali svojim načelima, kako sam se ja svojima! Jesam li se morao nametnuti silom društvu? Ni sam ne znam. Ali mogu sasvim stalno ustvrditi, da osim rijetkih iznimaka nijesam očekivao kod „inteligencije“ protuslovlja, nelojalnosti, intolerancije, koje se kulturnom čovjeku ne mogu da oprostite.

Kad sam se ogorčen povukao iz društva, nalazio bih utjehu u riječima Davidovima: — Gospodin je dio moje baštine, Ti si onaj, koji ćeš mi vratiti baštinu moju. — Nekoliko me vremena uspomena na pretrpljenu žalost ogorčavala, poslije sam se molio za društvo, koje me nije htjelo, a domala nestade svake gorčine; zaboravio sam, ili recimo: prebrodilo sam ovu malu treću krizu. Na smrtnoj postelji izričito mi je upozoriti braću svećenike, da ne držim, da je moje ponašanje idealno, prije bih ga ocijenio posljedicom mog temperamenta. Htjedoh samo iznijeti i ovaj doživljaj.

O sutonu.

Uzimljem ovaj naslov zadnjem poglavlju, jer se još sjećam, kako sam začaran promatrao jedne lipanjske večeri danje svijetlo, kako se gasi tonući prema zapadu, gdje se nebo ljubi s morem. One večeri pomislih, da je to prava slika mojih zadnjih godina, koje sam još držao dalekim. Sad mi je red pripovjediti, što sam doživio u zadnjoj godini mog života, dakle o mojem sutonu. A onda noć. . . . Ali onda opet dan i dan bez sutona i bez noći: dies aeternitatis, dan vječnosti preblazene! Na početku ove godine razmahala se u gradu influenza, koja je nemilo harala.

Bolesnici mi zadadoše prevelikog truda, kojemu podlegoh, jer se napokon razboljeh i ja. Sasvim tim što sam dugo bolovao od upale pluća, nisam mogao da zaboravim svojih dragih siromaha, radi kojih sam više puta znao i gladovati.

O proljeću mi liječnik svjetova šetnje po čistom zraku, ali ni ljekarije ni čisti zrak ni proljetno sunce ne pomože nimalo. Kašalj se ne dadne istjerati, a ja uvijek jednako. Negdje u ljetu napokon bio sam na čistu. Zamolim liječnika, da mi bude iskren, a on mi priopći svu istinu: imam sušicu!

Pak hvala Bogu! Vucario sam se, dok sam mogao, ali kad počese jesenske kiše, moradoh u krevet. Evo već i Božića pred vratima, a sa Božićem približava mi se i smrt, a može ga i preteći.

Onako u samoći svoje sobice gdjejad promišljam: Otac obitelji, kad umire, ima barem tko za njim plače. A meni majka davno preminula, jedna mi sestra također umrla, a druga udata ima svoju obitelj. Ja sam evo u rukama sluškinje, koja me dvori, a na moj grob po svoj prilici ne će nitko doći, da suzom okvasi hladni kamen. — Jedva mi se ova sjetna misao porodila, pogled na Propetoga, koji je također umro za ideale, dozove mi odmah u pamet njegovo obećanje: — *I svaki, koji ostavi kuću ili braću ili sestre ili oca ili mater ili ženu ili sinove ili polja imena mojega radi, primit će sto puta onoliko i dobit će život vječni* (Mat. 19, 20). Zagrljih onda propelo, koje me prati još od ređenja, pak ganuta srca izgovarah riječi, koje izgovorih s biskupom pri obredu tonsure (prvom vanjskom znaku, da se odričem svijeta): *Gospodin je dio moje baštine, Ti si onaj koji ćeš mi vratiti baštinu moju*. Možda tkogod ne će vjerovati, ali mogu mirne duše kazat, da me misao na skoru smrt napunja tihom srećom. Neka mjesta iz breviara nikad nijesam toliko razumio kao ovih dana.

24. — XII. — 18**.

Badnjak je, a ja umirem. Možda ću sutra uz veselo slavljenje zvonova ležati u ovoj sobi u ljubičastoj misnici. Evo me Isuse! S Bogom svijete, drhtavom ti rukom šaljem posljednji pozdrav.

Bilješka izdavača: S ovim prestaje rukopis, a kako je bilo u navodu rečeno, pokojnik je, kako se nadamo, na Božić pjevao u nebu „*Gloria in excelsis Deo: Slava Bogu na visini!*“

Sensus catholicus: „Katolički osjećaj.“

1. Katolik! Mnogomu je nažalost taj naziv duboka smisla tek prazna riječ, oznaka bez potpunog sadržaja. Biti katolik ne znači samo ispovijedati dogme, što ih uči Crkva katolička, nego znači biti prožet onim duhom, kojim je prožeta Crkva katolička.

Biti katolikom znači primati život od onog životnog počela,